

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب

گزیده ی آمارهای اقتصادی بخش کشاورزی سالهای ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۷

تابستان ۱۳۹۹

اقتصاد کشاورزی ایران در یک نگاه

اقتصاد کشاورزی ایران در یک نگاه با هدف ارائه تصویری کلی از آمار و ارقام اقتصادی و تولیدی بخش کشاورزی تهیه شده و امکان دسترسی سریع و آسان مخاطبان به آمار و اطلاعات بخش کشاورزی را فراهم می‌سازد. این آمار مستند به معتبرترین منابع رسمی منتشر کننده آمار در کشور است.

آمار مربوط به ارزش افزوده بخش کشاورزی، تولید ناخالص داخلی کشور، سرمایه‌گذاری، موجودی سرمایه و تسهیلات پرداختی به بخش کشاورزی از بانک مرکزی، کلیه آمارهای مرتبط با شاغلین بخش، هزینه تولید محصولات زراعی و قیمت فروش محصولات زراعی، باغی و دام از مرکز آمار ایران، اهداف برنامه از سند برنامه ششم، شاخص‌های بهره‌وری از سازمان ملی بهره‌وری ایران، تولیدات کشاورزی اعم از زراعی، باغی، دام، شیلات و طیور و بیمه محصولات کشاورزی برگرفته از آمارنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی و آمار تجارت محصولات کشاورزی و صنایع غذایی نیز از گمرک جمهوری اسلامی ایران اخذ شد. سایر آمار شامل رشدها، سهم‌ها، نسبت‌ها، شاخص کارایی سرمایه، سود حاصل از فروش محصولات زراعی و ضریب نفوذ بیمه با استفاده از آمار و اطلاعات منابع آماری فوق محاسبه و در جدول درج گردید.

اقتصاد کشاورزی ایران در یک نگاه

ردیف	متغیر	واحد	مقدار		
			۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
ارزش افزوده					
۱	ارزش افزوده بخش کشاورزی	هزار میلیارد ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۴۴۲	۴۵۶	۴۵۲
۲	رشد سالانه ارزش افزوده بخش کشاورزی	درصد	۴.۲	۳.۲	-۰.۹
۳	سهم ارزش افزوده کشاورزی از کل اقتصاد کشور	درصد	۶.۶	۶.۶	۶.۱
۴	تحقق اهداف ارزش افزوده تعیین شده	درصد	۷۲.۰	۹۸.۳	۹۴.۹
اشتغال					
۵	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	میلیون نفر	۴.۰۶	۴.۱۰۹	۴.۲۱۳
۶	رشد سالانه تعداد شاغلین	درصد	۲.۵	۱.۲	۲.۵
۷	سهم شاغلین بخش کشاورزی از کل اشتغال کشور	درصد	۱۸.۰	۱۷.۶	۱۷.۷
۸	متوسط درآمد سرانه شاغلین کشور (سالانه)	میلیون ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۲۹۶.۳	۲۹۷.۰	۲۷۵.۷
۹	متوسط درآمد سرانه شاغلین بخش کشاورزی (سالانه)	میلیون ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۱۰۸.۹	۱۱۱.۰	۱۰۷.۲
۱۰	نسبت درآمد سرانه شاغلین کشاورزی به درآمد سرانه کل شاغلین کشور	درصد	۳۶.۷	۳۷.۴	۳۸.۹
۱۱	سهم شاغلین زن از اشتغال کشاورزی	درصد	۲۱.۰	۲۱.۸	۲۰.۳
۱۲	سهم شاغلین روستایی از اشتغال کشاورزی	درصد	۷۸.۸	۷۷.۶	۷۵.۰
۱۳	تعداد شاغلین بخش خصوصی کشاورزی	میلیون نفر	۴.۰۴	۴.۰۹	۴.۱۹
۱۴	سهم شاغلین بخش خصوصی از کل شاغلین کشاورزی	درصد	۹۹.۴	۹۹.۶	۹۹.۵
سرمایه گذاری					
۱۵	سرمایه گذاری در بخش کشاورزی	هزار میلیارد ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۴۵	عدم انتشار آمار	عدم انتشار آمار
۱۶	رشد سالانه سرمایه گذاری در بخش کشاورزی	درصد	۲۰.۴	عدم انتشار آمار	عدم انتشار آمار

ردیف	متغیر	واحد	مقدار		
			۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
۱۷	سهم سرمایه گذاری بخش کشاورزی از کل اقتصاد	درصد	۳.۹	عدم انتشار آمار	عدم انتشار آمار
۱۸	موجودی سرمایه بخش کشاورزی	هزار میلیارد ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۹۳۲	۹۳۵.۸	عدم انتشار آمار
۱۹	رشد سالانه موجودی سرمایه بخش کشاورزی	درصد	۰.۹	۰.۴	عدم انتشار آمار
۲۰	تسهیلات دریافتی بخش کشاورزی	هزار میلیارد ریال	۴۶۶.۸	۴۹۲.۹	۵۸۴.۹
۲۱	سهم تسهیلات دریافتی بخش کشاورزی از کل تسهیلات پرداختی کشور	درصد	۸.۵	۸.۰	۷.۶
۲۲	شاخص کارایی سرمایه گذاری	بدون واحد (هر چه به صفر نزدیکتر بهتر)	۲.۱	۳.۲	عدم انتشار آمار
بهره وری					
۲۳	شاخص بهره وری نیروی کار بخش کشاورزی	بدون واحد (سال پایه ۱۳۹۰=۱۰۰)	۱۱۹	۱۲۱	۱۱۷
۲۴	شاخص بهره وری سرمایه بخش کشاورزی	بدون واحد (سال پایه ۱۳۹۰=۱۰۰)	۱۱۴	۱۱۷	۱۱۶
۲۵	شاخص بهره وری کل عوامل تولید بخش کشاورزی	بدون واحد (سال پایه ۱۳۹۰=۱۰۰)	۱۱۶	۱۱۹	۱۱۷
۲۶	رشد سالانه شاخص کل عوامل تولید بخش کشاورزی	درصد	۱.۸	۲.۴	-۱.۷
۲۷	شاخص کل عوامل تولید کشور	بدون واحد (سال پایه ۱۳۹۰=۱۰۰)	۹۷	۹۸	۹۱
۲۸	رشد سالانه شاخص کل عوامل تولید کشور	درصد	۱۰.۸	۱.۸	۷.۵
۲۹	شاخص کسب و کار کشاورزی	بدون واحد (۱۰ بدترین- ۱ بهترین)	۵.۷	۶.۳	۶.۳
وضعیت زیربخش زراعت					
۳۰	مقدار تولید محصولات زراعی	میلیون تن	۸۵.۰	۸۴.۲	۸۳.۷

ردیف	متغیر	واحد	مقدار		
			۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵
۳۱	رشد سالانه تولید محصولات زراعی	درصد	-۰.۷	-۰.۹	۱۰.۳
۳۲	مقدار تولید محصولات زراعی آبی	میلیون تن	۷۶.۲	۷۸.۴	۷۶.۴
۳۳	مقدار تولید محصولات زراعی دیم	میلیون تن	۷.۴	۵.۸	۸.۶
۳۴	سطح زیرکشت محصولات زراعی	میلیون هکتار	۱۱.۱	۱۱.۰	۱۱.۸
۳۵	میانگین عملکرد محصولات زراعی	کیلوگرم در هکتار	۷۵۳۹.۵	۷۶۵۳.۷	۷۲۱۷.۳
۳۶	رشد سالانه عملکرد محصولات زراعی	درصد	-۱.۵	۶.۰	۶.۶
۳۷	متوسط وزنی هزینه تولید یک کیلوگرم محصولات زراعی منتخب*	ریال	۹۴۵۶	۸۴۴۸	۷۲۵۲
۳۸	رشد سالانه متوسط وزنی هزینه تولید یک کیلوگرم محصولات زراعی منتخب	درصد	۱۱.۹	۱۶.۵	۱۲.۸
۳۹	متوسط وزنی قیمت فروش سر مزرعه یک کیلوگرم محصولات زراعی منتخب	ریال	۱۳۵۸۲	۱۲۷۶۳	۱۱۳۶۰
۴۰	رشد سالانه متوسط وزنی قیمت فروش سر مزرعه یک کیلوگرم محصولات زراعی منتخب	درصد	۶.۴	۱۲.۴	۱۵.۳
۴۱	متوسط سود محصولات زراعی منتخب	میلیون ریال/هکتار (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۱۵.۸	۲۱.۳	۲۰.۹
۴۲	رشد سالانه متوسط سود محصولات زراعی منتخب	درصد	-۲۶.۲	۲.۱	۱۸.۲

* محصولات آبی منتخب شامل گندم، جو، شلتوک، ذرت دانه‌ای، نخود، لوبیا جیتی، عدس، پنبه، چغندر قند، آفتابگردان روغنی، سیب زمینی، پیاز است.

وضعیت زیربخش باغبانی

۴۳	مقدار تولید محصولات باغی	میلیون تن	۲۰.۵	۲۱.۰	۲۱.۰
۴۴	رشد سالانه تولید محصولات باغی	درصد	-۲.۴	۰.۰	۸.۳
۴۵	مقدار تولید محصولات باغی آبی	میلیون تن	۱۹.۲	۱۹.۷	۱۹.۷
۴۶	سطح باغات	میلیون هکتار	۲.۵	۲.۴	۲.۴
۴۷	عملکرد محصولات باغی	کیلوگرم در هکتار	۸۳۴۳.۲	۸۷۸۳.۲	۸۷۷۲.۳
۴۸	رشد سالانه عملکرد محصولات باغی	درصد	-۵.۰	۰.۱	۳.۷

ردیف	متغیر	واحد	مقدار		
			۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵
۴۹	متوسط قیمت فروش سرخرمن یک کیلوگرم محصولات باغی منتخب	هزار ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۴۵.۳	۲۷.۱	۳۰.۶
۵۰	رشد سالانه متوسط قیمت فروش سرخرمن یک کیلوگرم محصولات باغی منتخب	درصد	۶۷.۲	-۱۱.۴	-۲.۴
وضعیت زیربخش دام، طیور و آبزیان					
۵۱	مقدار تولید محصولات بخش دام، طیور و آبزیان	میلیون تن	۱۶	۱۵.۴	۱۴.۷
۵۲	رشد مقدار تولید محصولات بخش دام، طیور و آبزیان	درصد	۳.۸	۵.۳	۴.۳
۵۳	مقدار تولید شیر	میلیون تن	۱۰.۶	۱۰.۲	۹.۷
۵۴	مقدار تولید گوشت مرغ	میلیون تن	۲.۳	۲.۲	۲.۱
۵۵	مقدار تولید گوشت قرمز	میلیون تن	۰.۸۳۰	۰.۸۳۵	۰.۸۲۳
۵۶	مقدار تولید تخم مرغ	میلیون تن	۰.۹۰۲	۰.۸۸۸	۰.۹۴۱
۵۷	مقدار تولید عسل	میلیون تن	۰.۰۹۱	۰.۰۸۸	۰.۰۸۲
۵۸	مقدار تولید گوشت ماهی	میلیون تن	۱.۲۱	۱.۱۶	۱.۰۶
۵۹	مقدار تولید گوشت میگو	میلیون تن	۰.۰۵۷	۰.۰۴۴	۰.۰۳۱
تجارت - واردات					
۶۰	مقدار واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی	میلیون تن	۲۰.۷	۱۹.۵	۱۷.۷
۶۱	رشد مقدار واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۵.۸	۱۰.۶	-۵.۸
۶۲	ارزش واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی	میلیارد دلار	۱۰.۹	۱۰.۷	۹.۱
۶۳	رشد ارزش واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۱.۹	۱۸.۳	-۱.۹
۶۴	سهم مقدار واردات محصولات صنایع غذایی از کل واردات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۱.۲	۱.۸	۱.۸
۶۵	سهم ارزش واردات محصولات صنایع غذایی از کل واردات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۶.۳	۸.۴	۹.۲
۶۶	رشد مقدار واردات صنایع غذایی	درصد	-۲۹.۲	۸.۹	۲۲.۸
۶۷	رشد ارزش واردات صنایع غذایی	درصد	-۲۳.۰	۷.۷	۱۴.۳
۶۸	سهم مقدار واردات گروه زراعت از کل واردات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۹۴.۹	۹۲.۴	۹۲.۴

ردیف	متغیر	واحد	مقدار		
			۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
۶۹	سهم ارزش واردات گروه زراعت از کل واردات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۷۱.۳	۷۱.۵	۷۵.۶
۷۰	رشد مقدار واردات گروه زراعت	درصد	-۶.۷	۱۰.۶	۸.۶
۷۱	رشد ارزش واردات گروه زراعت	درصد	-۵.۰	۱۸.۶	۷.۷
۷۲	سهم مقدار واردات گروه باغبانی از کل واردات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۴.۴	۴.۳	۲.۶
۷۳	سهم ارزش واردات گروه باغبانی از کل واردات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۹.۲	۸.۷	۶.۷
۷۴	رشد مقدار واردات گروه باغبانی	درصد	-۲.۰	۸.۹	-۳۵.۴
۷۵	رشد ارزش واردات گروه باغبانی	درصد	-۱.۸	۱۱.۸	-۲۱.۸
۷۶	سهم مقدار واردات گروه دام، طیور و آبزیان از کل واردات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۱.۵	۱.۵	۱.۳
۷۷	سهم ارزش واردات گروه دام، طیور و آبزیان از کل واردات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۱۰.۳	۱۱.۴	۱۱.۴
۷۸	رشد مقدار واردات گروه دام، طیور و آبزیان	درصد	۱۷.۸	۱۵.۷	-۸.۷
۷۹	رشد ارزش واردات گروه دام، طیور و آبزیان	درصد	۹.۱	۳۰.۸	۲.۳
۸۰	سهم مقدار واردات کشاورزی و صنایع غذایی از کل واردات کشور	درصد	۵۲.۹	۵۰.۳	۶۴.۳
۸۱	سهم ارزش واردات کشاورزی و صنایع غذایی از کل واردات کشور	درصد	۲۰.۸	۱۹.۷	۲۵.۴
تجارت - صادرات					
۸۲	مقدار صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی	میلیون تن	۶.۱	۶.۶	۷
۸۳	رشد مقدار صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۱۹.۲	۷.۲	۵.۵
۸۴	ارزش صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی	میلیارد دلار	۶.۴	۶.۶	۶.۴
۸۵	رشد ارزش صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۴.۶	۲.۷	-۲.۵
۸۶	سهم مقدار صادرات محصولات صنایع غذایی از کل صادرات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۱۵.۴	۱۵.۶	۱۷.۰
۸۷	سهم ارزش صادرات محصولات صنایع غذایی از کل صادرات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۲۲.۶	۲۳.۷	۲۶.۶

ردیف	متغیر	واحد	مقدار		
			۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵
۸۸	رشد مقدار صادرات صنایع غذایی	درصد	۱۵.۰	۸.۵	۱۸.۸
۸۹	رشد ارزش صادرات صنایع غذایی	درصد	۹.۳	۷.۶	۵.۷
۹۰	سهم مقدار صادرات گروه زراعت از کل صادرات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۵۶.۱	۵۳.۹	۵۵.۹
۹۱	سهم ارزش صادرات گروه زراعت از کل صادرات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۲۹.۸	۲۲.۲	۱۹.۹
۹۲	رشد مقدار صادرات گروه زراعت	درصد	۹.۸	۳.۲	۵۸.۱
۹۳	رشد ارزش صادرات گروه زراعت	درصد	۳۱.۳	۱۴.۴	۳.۷
۹۴	سهم مقدار صادرات گروه باغبانی از کل صادرات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۱۸.۳	۲۱.۰	۱۷.۵
۹۵	سهم ارزش صادرات گروه باغبانی از کل صادرات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۲۴.۳	۳۲.۴	۳۳.۳
۹۶	رشد مقدار صادرات گروه باغبانی	درصد	-۸.۲	۲۹.۰	-۳۰.۲
۹۷	رشد ارزش صادرات گروه باغبانی	درصد	-۲۶.۸	۰.۲	-۴.۵
۹۸	سهم مقدار صادرات گروه دام، طیور و آبزیان از کل صادرات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۸.۷	۹.۵	۱۱.۲
۹۹	سهم ارزش صادرات گروه دام، طیور و آبزیان از کل صادرات کشاورزی و صنایع غذایی	درصد	۱۹.۲	۲۱.۷	۲۴.۲
۱۰۰	رشد مقدار صادرات گروه دام، طیور و آبزیان	درصد	-۴.۲	-۸.۸	۶.۴
۱۰۱	رشد ارزش صادرات گروه دام، طیور و آبزیان	درصد	-۱۳.۴	-۸.۰	۱۹.۷
۱۰۲	سهم مقدار صادرات کشاورزی و صنایع غذایی از کل صادرات غیرنفتی کشور	درصد	۵.۹	۵.۰	۴.۷
۱۰۳	سهم ارزش صادرات کشاورزی و صنایع غذایی از کل صادرات غیرنفتی کشور	درصد	۱۴.۵	۱۴.۰	۱۴.۵
تراز تجاری					
۱۰۴	تراز تجاری بخش کشاورزی و صنایع غذایی	میلیارد دلار	-۴.۵	-۴.۲	-۲.۷
۱۰۵	تراز تجاری صنایع غذایی	میلیارد دلار	۱.۰	۰.۷	۰.۶
۱۰۶	تراز تجاری گروه زراعت	میلیارد دلار	-۶.۴	-۶.۲	-۵.۲
۱۰۷	تراز تجاری گروه باغبانی	میلیارد دلار	۰.۸	۱.۲	۱.۳

ردیف	متغیر	واحد	مقدار		
			۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
۱۰۸	تراز تجاری گروه دام، طیور و آبزیان	میلیارد دلار	۰.۶	۰.۲	-۰.۰۲
بیمه محصولات کشاورزی					
۱۰۹	سطح پوشش بیمه اراضی زراعی	هزار هکتار	۳۸۱۳.۳	۳۴۵۹.۸	۳۱۶۵.۵
۱۱۰	سهم بیمه شده از کل اراضی زراعی	درصد	۳۲.۴	۳۱.۴	۲۸.۵
۱۱۱	سطح پوشش بیمه باغات	هزار هکتار	۵۲۳.۷	۶۹۲.۹	۶۹۴.۲
۱۱۲	سهم بیمه شده از کل باغات	درصد	۲۱.۹	۲۸.۹	۲۸.۲
۱۱۳	میزان پوشش بیمه دام	میلیون واحد دامی	۷.۸	۳.۶	۷.۵
۱۱۴	سهم بیمه شده از کل تعداد دام	درصد	۱۰.۵	۴.۹	۱۰.۴
۱۱۵	میزان پوشش بیمه طیور	میلیون قطعه	۵۶۷.۱	۶۹۲.۹	۹۰۵.۹
۱۱۶	سهم بیمه شده از کل تعداد طیور	درصد	۱۲	۹.۸	۱۲.۵
۱۱۷	سطح پوشش بیمه آبزیان	هزار هکتار	۳۹۸۶.۰	۳۱۴۳.۰	۳۹۸۴.۰
۱۱۸	سهم بیمه شد از کل مزارع آبزیان	درصد	۰.۳۶	۰.۵۱	۰.۲۹
۱۱۹	سطح پوشش بیمه منابع طبیعی	هزار هکتار	۲۴۳۹.۰	۲۰۷۸.۰	۱۷۱۹.۵
۱۲۰	سهم بیمه شده از کل سطوح منابع طبیعی	درصد	۱.۷۹	۱.۵۲	۱.۲۶
۱۲۱	کل مبلغ غرامت پرداختی	میلیارد ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۳۶۶۱	۳۹۲۳	۳۵۵۴
۱۲۲	کل حق بیمه دریافتی توسط صندوق بیمه	میلیارد ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۴۲۴۵	۳۴۸۰	۲۷۰۴
۱۲۳	نسبت حق بیمه به غرامت پرداختی	درصد (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)	۱۱۶	۸۸.۷	۷۶.۱
۱۲۴	سهم کشاورز از کل حق بیمه دریافتی توسط صندوق بیمه	درصد	۳۳.۷	۳۸.۹	۴۳.۱
۱۲۵	ضریب نفوذ بیمه کشاورزی در ایران	درصد	۲.۳۶	۲.۰۹	۲.۱۵